

Kansainvälisten osaajien asumistyytyväisyys pääkaupunkiseudulla

Elina Eskelä

Tässä artikkelissa tarkastelen kansainvälisten osaajien asumistyytyväisyyttä pääkaupunkiseudulla. Haastatteluaineiston avulla kuvaan osaajien mielipiteitä ja kokemuksia asuntomarkkinoista, asumisen laadusta ja asuinalueista.

Kansainväliset osaajat muodostavat maahanmuuttajaryhmän, johon on kiinnitetty viime vuosina entistä enemmän huomiota. Määrittelen kansainvälisen osaajan Iredalen (2001, 8) ja Forsanderin ym. (2004, 15–16) tavoin henkilöksi, jolla on ulkomaan kansalaisuus ja korkeakoulututkinto, ja joka työskentelee asemassa, jossa vaaditaan erityisosaamista ja asiantuntijuutta. Pääkaupunkiseudun kunnat ovat kirjanneet strategioihinsa ja ohjelmiinsa tavoitteen houkutella ulkomaalaisia osaajia alueelle (Menestyvä... 2009; Strategiaohjelma... 2009; Pääkaupunkiseudun... 2010). Kiinnostus osaajia kohtaan liittyy työn muutokseen ja trendiin, jonka mukaan kaupungin täytyy houkutella osaajia, jotta se menestyisi kansainvälisessä kilpailussa (Florida 2004).

Kansainvälisten osaajien elämää Suomessa on tutkittu jonkin verran (Raunio 2002; Forsander ym. 2004; Jasinskaja-Lahti & Laine 2009; Merimaa & Kiviniemi 2010). Tutkimuksissa ei kuitenkaan ole erityisesti selvitetty osaajien asumistilannetta. Kansainvälisesti asumisen laatu on nostettu tärkeäksi tekijäksi osaajien päätöksessä asettautua tiettyyn paikkaan (Musterd ym. 2007, 21; Florida 2007, 195–199), ja tästä näkökulmasta osaajien asumistyytyväisyyden tunteminen on hyödyllistä.

Tutkimuksia kansainvälisten osaajien asumisesta on tehty vähän. Nämä tutkimukset perustuvat yleensä tilastoaineistoihin ja kuvailevat lähinnä kansainvälisten osaajien sijoittumista kaupunkiseudulla (Glebe 1986; White 1998; Aalbers & Deurloo 2003). Harva tutkimus on pyrkinyt kuvaamaan heidän asumistilannettaan ja -valintojaan haastattelujen tai kyselyjen avulla (White & Hurdley 2003). Osaajien syitä tiettyjen asuinalueiden valintaan tai asumistyytyväisyyttä ei ole juuri tutkittu.

Tarkastelen tässä artikkelissa pääkaupunkiseudulla asumista kansainvälisten osaajien näkökulmasta keskittyen asuntomarkkinoihin, asumisen laatuun sekä asuinalueisiin. Pyrin kuvaamaan, minkälaisia asumistoiveita osaajilla on ja kuinka hyvin nykyinen asumistilanne vastaa heidän toiveitansa. Lisäksi haluan selvittää, onko pääkaupunkiseudulla asuvien kansainvälisten osaajien sijoittuminen samankaltaista kuin aikaisemmissa kansainvälisissä tutkimuksissa on havaittu. Artikkelini perustuu tutkimukseeni (Eskelä 2009), jonka aineisto koostuu kansainvälisten osaajien ja maahanmuuttoasiantuntijoiden haastatteluista. Aineisto kerättiin osana monivuotista kansainvälistä ACRE-tutkimusprojektia (ACRE 2010), jossa tarkasteltiin luovien ja tietointensiivisten alojen osaajien näkemyksiä eurooppalaisista kaupunkiseuduista. Tutkimukseni viitekehys on asumisen tutkimus sekä viimeaikainen keskustelu kansainvälisistä osaajista ja kaupunkien kilpailukyvyistä. Tutkimukseni lähtökohta on käytännönläheinen: tarvitaan tietoa osaajien viihtymisestä, jotta heitä pystytään houkuttelemaan ja sitouttamaan seudulle.

Yleisemmin osaajien asumisen tutkimusta voidaan ajatella asumisen tutkimuksen kentän laajentamisena ja yhden ihmisryhmän elämänlaadun tutkimisena. Asumisen tutkimuksen kannalta maahanmuuttajat ovat etenkin pääkaupunkiseudulla merkittävä asukasryhmä (Junnto 2010: 289). Aikaisemmin maahanmuuttajien asumistilannetta ja -toiveita on tutkittu Suomessa lähinnä eri etnisten tai uskonnollisten ryhmien näkökulmista (Junnto 2005; Virtanen 2008; Hewidy 2009; Dhalman 2010; Vilka 2010). Tässä tutkimuksessa tarkastellaan korkeasti koulutettujen, tietointensiivisillä ja luovilla aloilla työskentelevien maahanmuuttajien asumistilannetta. Osaajien asumistyytyväisyys kertoo osaltaan pääkaupunkiseudun rakenteellisesta toimivuudesta. Lisäksi asuminen on osa maahanmuuttajien kotoutumista. Kansainvälisten osaajien tapauksessa kotoutuminen ei ole aina välttämätöntä, jos maahan ei olla jäämässä pysyvästi, mutta tyytyväisyys asumistilanteeseen helpottaa Suomeen jäävien osaajien kotoutumista.

Kaupungit ja kansainväliset osaajat

Kiinnostus kansainvälisiä osaajia kohtaan liittyy talouden rakennemuutokseen ja globalisaatioon. Voidaan sanoa, että nykyään merkittävä osa talouden tuotannosta perustuu aineettomaan työhön, toisin sanoen kykyyn ajatella luovasti ja ratkaista ongelmia (Castells 1996, 242–243). Tämän vuoksi työntekijöistä on tullut entistäkin tärkeämpi

tuotannontekijä. Informaatio- ja kommunikaatioteknologian kehityksen sekä talouden globalisaation myötä työntekijät muodostavat uudenlaisen kansainvälisen työvoimavarannon (Castells 1996, 234–235; Forsander ym. 2004, 64–67).

Työntekijöiden lisäksi kaupunkien merkitys globaalitaloudessa kasvaa. Valtioiden taloudellinen menestys riippuu yhä enemmän siitä, kuinka kaupunkiseudut verkottuvat ja menestyvät globaalisti (McCann & Acs 2011, 29). Sassen (2001) on esittänyt, että tietyillä kaupungeilla on uusi, strateginen merkitys maailmantaloudessa. Talouselämän globalisoitumisen myötä yritysten johtotoimet sekä yrityspalvelut ovat keskittyneet tiettyihin kaupunkiin, joita Sassen kutsuu globaalikaupungeiksi. Näitä töitä tekemään tarvitaan osaavaa työvoimaa. Castellsin (1996) verkkoysteiskuntateorian pohjalta kansainväliset osaajat voidaan nähdä ”eliittien virtana” (flow of the elites), jossa eliitit toimivat yhtenä globaalikaupunkien rakennuspalikkana. Esimerkiksi Beaverstock ja Smith (1996) ovat tutkineet investointipankkien työntekijöitä ja todenneet, että investointipankkien työvoimavirrat ovat keskittyneet globaalikaupunkiin.

Globalikaupunkiin saapuvat osaajat muuttavat kaupunkien sosiaalista rakennetta. Sassenin (2001, 280) mukaan osaajien lukumäärän kasvu luo tarvetta esimerkiksi siivous- ja ravintolapalveluille, joka puolestaan kasvattaa (usein huonosti palkattujen) palvelusektorin työntekijöiden määrää. Näin yhteiskunta polarisoituu: sekä hyväosaisten osaajien että köyhien palvelualan työntekijöiden määrä kasvaa. Sassenin polarisaatioteoriaa on kritisoitu (esim. Hamnett 1994), mutta osaavan työvoiman määrän kasvu globaalikaupungeissa on joka tapauksessa selvää.

Globalization and World Cities Research Network (GaWC) on luonut kaupunkihierarkiamallin perustuen siihen, kuinka hyvin kaupungeissa toimivat erikoistuneet yrityspalvelut, kuten tili- ja mainostoimistot, ovat kytkeytyneet kaupunkienväliin verkostoon. Hierarkiassa korkeimmat kaupungit on nimetty alfa-, beeta- ja gammakaupungeiksi. GaWC:n mukaan Helsinki oli vuosina 2000 ja 2004 luokiteltu gamma+ -kaupungiksi, ja vuonna 2008 se oli kohonnut beetakaupungiksi (GaWC 2009). Vaikka Helsinki ei yllä alfakaupunkien luokkaan, sopii Sassenin ajatus kaupunkien strategisesta roolista myös Helsingin tapaukseen. Helsinki ja pääkaupunkiseutu ovat Suomen moottori globaalitaloudessa, ja kaupunkiseudun pärjääminen kilpailussa on kansallisesti ehdottoman tärkeää (Pääkaupunkiseudun... 2010, 12).

Miten kaupunkien taloudellisen kehityksen kannalta tärkeät osaajat valitsevat asuin- ja työpaikkansa? Yhden vastauksen on tarjonnut Florida (2004). Floridan mukaan tieto- ja taitoalojen ammattilaiset muodostavat ”luovan luokan”, joka haluaa asettua sinne, missä on työmahdollisuuksien lisäksi mahdollisuus toteuttaa tiettyä elämäntyyliä. Luovalle luokalle on tärkeää, että asuinkaupunki tarjoaa runsaasti vapaa-ajanviettomahdollisuuksia: kulttuurielämyksiä, liikuntamahdollisuuksia, ravintoloita ja yöelämää. Luova luokka arvostaa suvaitsevaista ja avointa ilmapääpiiriä,

joka mahdollistaa monenlaisten ihmisten tapaamisen. Florida esittää, että paikan merkitys globaalitalouden ja informaatioteknologian aikana on kasvanut, eikä vähentynyt, kuten on ennustettu (ks. Haggett 2001, 587). Florida puhuukin elämänlaadun sijaan ”paikan laadusta”.

Aikaisemmin osaajien tutkimuksen kohteena olivat lähinnä työntekijät, jotka työnantaja lähetti työkomennukselle ulkomaille tietyksi aikaa (esim. Beaverstock & Smith 1996). Matkustaminen ja ulkomailla työskentely tai opiskelu on kuitenkin yleistynyt jatkuvasti, ja tutkijat ovatkin alkaneet kiinnittää enemmän huomiota myös muunlaisiin osaajiin, kuten opiskelijoihin ja taiteilijoihin (Aalbers & Deurloo 2003, 198). Osaajaryhmän erilaistuesssa tutkijat ovat alkaneet kiinnostua myös laajemmin heidän elämästään työpaikan ulkopuolella. Esimerkiksi Scott (2006) on tutkinut brittiläisiä osaajia Pariisissa keskittyen erityisesti heidän elämäntyyliihinsä ja sosiaaliseen elämäänsä.

Robinson & Carey (2000) ovat korostaneet, että osaajien tutkimuksessa on tärkeää lähestyä heitä ihmisinä, joilla on muitakin kuin työntekoon liittyviä tarpeita. On tärkeää kartoittaa heidän elämäänsä ja taustaansa, jotta heidän tilannettaan on mahdollista ymmärtää paremmin. Tällaisen mahdollisuuden tarjoaa myös asumisen tutkimus.

Tutkimuksia osaajien asumisesta

Kansainvälisten osaajien asumista on tutkittu vähän. Glebe (1986) on tutkinut japanilaisten asumista Düsseldorfissa tilastoaineiston avulla. Japanilaisia on käytetty kohderyhmänä tutkittaessa hyväosaisia maahanmuuttajia, sillä heitä pidetään suhteellisen homogeenisenä ryhmänä, jolla on korkea sosioekonominen status (Glebe 1986, 462). Gleben tutkimus paljasti, että japanilaiset ovat keskittyneet kaupungin ylä- ja keskiluokkaisille asuinalueille sekä lähelle japanilaiseen kulttuuriin liittyviä palveluja, kuten japanilaisia kouluja. Gleben mukaan japanilaisten asuinaluevalinnat tukevat heidän elämäntyyliään ja statustaan sekä mahdollistavat läheisen kontaktin säilyttämisen omaan etniseen ryhmään. White ja Hurdley (2003) puolestaan ovat tutkineet japanilaisten asuinpaikkoja ja heidän kokemuksiaan asuntomarkkinoista Lontoossa kysely- ja haastatteluaineiston avulla. Tutkimuksen mukaan kansainvälisten osaajien läsnäolo on lisännyt korkeatasoisten yksityisten vuokra-asuntojen kysyntää. Japanilaisten asumisvalintoihin vaikuttivat tärkeimpinä asuinalueiden turvallisuus ja siisteys, seuraavaksi sijainti ja liikenneyhteydet ja kolmanneksi asunnon koko. Lapsiperheille tärkeää asuinalueen valinnassa oli myös etäisyys hyvään kouluun.

Teollisuusmaista muuttaneita on myös käytetty osaajien asumisen tutkimuksen kohderyhmänä. White (1998) on tarkastellut teollisuusmaista muuttaneiden asuinpaikkoja Lontoossa ja huomannut, että he ovat keskittyneet kaupungin länsiosiin sekä kaupungin keskustaan. Whiten mukaan tämä johtuu alueiden korkeasta

sosioekonomisesta statuksesta sekä siitä, että näissä osissa kaupunkia on eniten tarjolla yksityisiä vuokra-asuntoja. Teollisuusmaista muuttaneet ovat asettuneet eri puolille kaupunkia kuin ei-valkoisiksi itsensä luokitelleet maahanmuuttajaryhmät. Tämä tutkimustulos toistui myös Amsterdamissa: Aalbers ja Deurloo (2003) ovat havainneet, että teollisuusmaista tulleet maahanmuuttajat, joilla on korkea sosioekonominen status, asuvat samoilla alueilla kuin hyvätuloiset kantäväestö.

Pääkaupunkiseudulla eri etnisten ryhmien asumistilanteeseen on viime aikoina kiinnitetty huomiota (Junnto 2005; Virtanen 2008; Dhalman & Vilkkama 2009; Dhalman 2010; Vilkkama 2010). Sen sijaan maahanmuuttajien sosioekonomisen aseman vaikutusta heidän asumistilanteeseensa on tutkittu vähemmän. Kauppinen (2002) on tarkastellut maahanmuuttajien alueellista sijoittumista pääkaupunkiseudulla 1990-luvulla. Hän on todennut, että korkean bruttokansantuotteen maista muuttaneet ovat jakautuneet seudulle melko tasaisesti, mutta heidän osuutensa on suurin korkean statuksen asuinalueilla rannikon tuntumassa ja Helsingin keskustassa. Länsimaista kotoisin olevat jakautuvat alueellisesti täysin eri tavalla kuin muut maahanmuuttajaryhmät, jotka ovat keskittyneet etenkin juna- ja metroradan varrella oleville esikaupunkialueille. Kauppisen mukaan maahanmuuttajaryhmien erot alueellisessa sijoittumisessa johtuvat siitä, että köyhemmistä maista lähtöisin olevat maahanmuuttajat asuvat kaupungin tarjoamissa vuokra-asunnoissa, kun taas vauraammista maista lähteneet maahanmuuttajat etsivät asuntonsa yksityisiltä vuokramarkkinoilta.

Vilkkaman (2010) tutkimus osoittaa, että Kauppisen havaitsema ilmiö on nähtävissä Helsingissä myös 2000-luvulla. Vilkkaman mukaan länsimaisia kieliä puhuvien asumistilanne eroaa selvästi muita kieliä puhuvien tilanteesta. Länsimaalaistaustaiset asuvat useammin omistusasunnoissa ja yksityisesti vuokratuissa asunnoissa, ja he ovat sijoittuneet kantäväestön tavoin maahanmuuttajien asumiskeskittymien ulkopuolelle.

Kansainvälisiä osaajia tutkinut Raunio (2002) on käsitellyt lyhyesti heidän asumistyytyväisyyttään Suomessa. Hänen mukaansa ”Yleensä tyytymättömyys asuntoon on ongelma lähinnä alkuvaiheessa tilapäismajoituksen tai nopeasti hankitun asunnon vuoksi” (Raunio 2002, 145). Hän toteaa kuitenkin, että asumisen ahtaus ja taso saattavat olla ongelma hyvin toimeentuleville osaajille.

Vaikka kansainvälisten osaajien asumistilanne pääkaupunkiseudulla on vähän tutkittu aihe, on sen sijaan kotimaisten osaajien asumisen tutkimuksesta saatu mielenkiintoisia tuloksia. Yhteenvetäen voidaan sanoa, että luovien alojen työntekijät asuvat useimmiten Helsingin keskustassa, kun taas tietointensiivisten alojen työntekijät asuvat laajemmalla alueella keskustan ulkopuolella (Ilmonen ym. 2000; Mustonen 2010).

Aineisto ja tutkimusmenetelmä

Tutkimuksen aineisto muodostuu 25 osaajan sekä viiden asiantuntijan teemahaastatteluista. Aineisto kerättiin syksyllä 2008 osana kansainvälistä tutkimusprojektia (ACRE 2010). Haastatteluissa käsiteltiin laajasti osaajien kokemuksia pääkaupunkiseudusta (ks. Kepsu ym. 2009); tässä artikkelissa keskityn tarkemmin heidän asumistyytyväisyyteensä.

Kansainväliset osaajat etsittiin sekä asiantuntijoiden suosituksia käyttäen että valikoivan lumipallo-otannan avulla. Ensimmäiset osaajat löydettiin projektin aikana saatujen asiantuntijasuosittelujen avulla. Ensimmäisiltä haastateltavilta pyydettiin sopivien ihmisten kontaktitietoja, ja ehdotetuista ihmisistä valikoitiin sellaiset, jotka sopivat tutkimukseen työnkuvansa, koulutuksensa ja muiden ominaisuuksiensa puolesta. Koska kyse oli laadullisesta tutkimuksesta, ei tulosten yleistettävyyteen pyritty, vaan haastattelujen avulla haluttiin ymmärtää osaajien syitä tulla pääkaupunkiseudulle sekä heidän elämäänsä uudessa maassa.

Osaajien puolistrukturoidut yksilöhaastattelut (Eskola & Suoranta 1998, 86) suoritettiin yhtä lukuun ottamatta englanniksi (yksi suomeksi). Haastattelujen lisäksi osaajat täyttivät taustatietolomakkeen, jossa kysyttiin muun muassa koulutuksesta, aikaisemmista asuinmaista ja kotitalouden tuloista.

Osaajien lisäksi haastateltiin viittä asiantuntijaa. Asiantuntijahaastatteluilla pyrittiin syventämään tietoa osaajien asuntotilanteesta sekä heidän kotoutumisestaan seudulle. Asiantuntijoina haastateltiin Helsingin kaupungin maahanmuuttojohtajaa Annika Forsanderia sekä Kemikaalivirasto-projektissa neuvojana työskennellyttä Henni Ahvenlampea. Yrityssektorilta haastateltiin Vuokraturvan relokaatiotiimin johtajaa Jutta Evokaria sekä Finland Relocation Services -yrityksen toimitusjohtajaa Marjo Lautjärveä. Lisäksi haastateltavana oli maahanmuuttajien yhteisön, Jolly Dragonin, perustaja Paul Brennan. Asiantuntijahaastattelut suoritettiin suomeksi (neljä haastattelua) ja englanniksi (yksi haastattelu).

Kaikki haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin. Tässä artikkelissa olevat haastateltavien lainaukset olen kääntänyt englannin kielestä lukuun ottamatta niitä haastatteluja, jotka tehtiin alun perin suomeksi.

Haastateltavien työnkuvauksen perusteella heidät luokiteltiin tietointensiivisten (19 osaajaa) ja luovien (6) alojen edustajiksi. Samantyyppistä jakoa on käytetty myös muissa pääkaupunkiseudun ”luovaa luokkaa” koskevissa tutkimuksissa (Ilmonen ym. 2000; Mustonen 2010). Luovien alojen työntekijät työskentelivät musiikin (3) ja designin (3) ammattilaisina. Tietotyöläisistä suurin osa työskenteli IT-alalla (9), loput tutkimustehtävissä (7) sekä markkinoinnin ja konsultoinnin (3) aloilla.

Haastateltavat olivat muuttaneet Suomeen pääasiassa työ- ja perhesyistä. Työsyistä muuttaneet olivat joko hankkineet työpaikan ennen muuttoa tai tulivat etsimään töitä. Kaksi haastateltavaa edusti yrityksen sisäisiä siirtoja (esim. Beaverstock & Smith 1996). Vaikka haastateltaviksi etsittiin nimenomaan henkilöitä, jotka olivat muut-

taneet Suomeen töiden perässä, paljastui monen haastattelun aikana, että monen työperäisenkin maahanmuuttajan tapauksessa asiaan oli vaikuttanut suomalainen seurustelukumppani. Lisäksi muutama haastateltava oli tullut pääkaupunkiseudulle alun perin maisteriohjelmaan tai jatko-opiskelemaan.

Suurin osa haastateltavista (15 osaaajaa) oli kotoisin Euroopasta (Venäjä mukaan luettuna). Loput olivat kotoisin Pohjois-Amerikasta (5), Aasiasta (2), Etelä-Amerikasta (2) ja Afrikasta (1). Monilla oli kansainvälistä kokemusta: 18 heistä oli asunut ulkomailla ennen Suomeen muuttamista. Näin ollen heillä oli vertailukohtia pääkaupunkiseudulle kotimaansa lisäksi.

Puolet haastateltavista oli asunut Suomessa alle viisi vuotta ja puolet yli viisi vuotta. Lyhin asumisaika oli alle vuoden (2 haastateltavaa), pisin yli kymmenen vuotta (2). Iältään haastateltavat olivat 26–49-vuotiaita. Heistä 16 oli miehiä ja 9 naisia. Haastateltavista enemmistö asui yksin (9), ja kahdeksan asui puolisonsa kanssa. Lapsiperheitä oli kuusi. Lisäksi yksi haastateltavista asui äitinsä kanssa ja yksi soluasunnossa. Haastateltavien kotitalouksien nettotulot vaihtelivat suuresti: eräs pariskunta ansaitsi alle 2000 euroa kuussa, kun taas eräs yksinasuja ansaitsi yli 10 000 euroa kuussa. Useimpien kotitalouksien nettoansiot olivat 2000–5000 euroa kuussa.

Tulokset

Asuntomarkkinoiden toimivuus ja asettautumista tukevat palvelut

Monille Suomeen muuttaville kansainvälisille osaaajille ensimmäinen hoidettava asia on asunnon löytäminen. Tämän vuoksi asuntomarkkinoiden toimivuus on osaaajien näkökulmasta erityisen tärkeää.

Haastatteluhetkellä 17 osaaajista asui vuokra-asunnoissa ja kahdeksan omisti asuntonsa. Yksi haastateltavista oli rakentanut perheelleen talon Siuntioon. Vuokralla asujista suurin osa asui yksityisten henkilöiden vuokraamissa asunnoissa. Lisäksi kaksi haastateltavaa asui yhtiöiden vuokraamissa asunnoissa ja kaksi opiskelija-asunnoissa.

Työvoiman liikkuvuuden lisääntyminen on luonut tarvetta uudentyyppisille palveluille, jotka helpottavat työntekijän asettautumista uuteen maahan. Relokaatiopalvelut tarkoittavat useimmiten työntekijän ostamaa palvelua, jossa työntekijälle etsitään asunto. Haastattelemllemme osaaajille relokaatiopalvelut olivat jääneet melko tuntemattomiksi: asunnon etsimiseen liittyviä palveluita oli ostettu vain kahdelle haastateltavalle. Nämä kaksi henkilöä olivat tulleet Suomeen yrityksen sisäisenä siirtona, jolloin relokaatiopalvelut kuuluivat heidän työsopimukseensa.

Relokaatiopalveluita yleisempi vaihtoehto oli antaa osaaajan majoitusta työnantajan omistamassa asunnossa lyhyen aikaa, jolloin osaaajalla oli mahdollisuus etsiä

omaa asuntoa. Väliaikainen asuminen saattoi kestää kolmesta viikosta kolmeen kuukauteen. Osaajat, joilla oli ollut mahdollisuus käyttää tilapäistä majoitusta, kokivat tämän avun hyvin tarpeelliseksi.

Mielestäni oli tärkeää saada asunto ensimmäiseksi kolmeksi kuukaudeksi, jotta ehdin tottua uuteen tilanteeseen ja selvittää asioita, kuten mistä edes etsiä asuntoa.

Brittiläinen tietointensiivisen alan työntekijä

Joissain tapauksissa asunto oli valmiina odottamassa. Eräät yritykset olivat etsineet tuleville työntekijöilleen vuokra-asunnon valmiiksi. Osaajat, jotka olivat tulleet Suomeen alun perin opiskelemaan, olivat saaneet asunnon Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiön (HOAS) tai Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen (CIMO) kautta. Perhesyistä tulleet muuttivat usein suoraan puolisonsa asuntoon.

Moni osaajista oli kuitenkin kokenut asunnon etsimisen hyvin haastavana. Paikallisiin käytäntöihin tutustuminen vie aikaa, ja paikallista kieltä taitamattoman osaajan on vaikea ymmärtää asuntoilmoituksia. Muutama haastateltava kertoi saaneensa apua asuntoilmoitusten etsimiseen kollegoiltaan tai tuttaviltaan, mutta kaikilla ei ollut avuliasta sosiaalista verkostoa käytettävissään. Vuokra-asuntojen tarjontaa suurempi kysyntä näkyi asuntonäytöissä: hakijoita on paljon, ja vuokranantajat valitsevat monesti mieluummin suomalaisen kuin ulkomaalaisen vuokralaisen (ks. myös Raunio 2002, 146–147). Valinnanvaran puute saattaa johtaa tilanteeseen, jossa osaajan on pakko ottaa asunto, josta kukaan muu ei ole kiinnostunut.

Lopulta tämä asunto Töölössä vuokrattiin minulle, sillä kukaan muu ei halunnut sitä, koska se oli ensimmäisessä kerroksessa ja 30 m² ja melko huonossa kunnossa, en usko että kukaan muu halusi sitä ja ajattelin että se on paras jonka voin saada.

Japanilainen tietointensiivisen alan työntekijä

[...] asunnon löytäminen oli vaikeaa, ihmiset katsovat ulkomaalaista tyyliin ”en haluaisi vuokrata asuntoani ulkomaalaiselle”.

Brittiläinen tietointensiivisen alan työntekijä

Vuokra-asuminen on osaajien keskuudessa yleistä, sillä moni heistä tulee Suomeen määräajaksi. Ne kahdeksan haastateltavaa, jotka olivat ostaneet asunnon, olivat yhtä lukuun ottamatta asuneet pääkaupunkiseudulla yli viisi vuotta. Heistä viisi asui omakoti-, rivi- tai paritalossa. Viisi kuudesta lapsiperheestä asui omistusasunnossa. Asunnonomistajat olivat yleisesti tyytyväisiä ostoprosessiin; he tunsivat jo paikalliset asuntomarkkinat ja tiesivät mitä halusivat. Osaajien siirtyminen omistusasun-

miseen näyttäisi haastattelujen perusteella liittyvän pitkään maassaoloaikaan ja perhetilanteeseen. Haastatteluissa ilmenneet syyt asunnon ostamiseen vaihtelivat. Eräs haastateltava kaipasi vakautta perheensä asumistilanteeseen, kun taas toinen osti asunnon taloudellisista syistä.

Asumisen laatu

Käytän tässä käsitettä asumisen laatu kuvaamaan asioita, jotka haastattelujen perusteella vaikuttavat osajien asumistyytyväisyyteen. Tällaisia ovat esimerkiksi asumisen hinta-laatusuhde, asuntojen koko, asuntotyypit ja kiinteiden kalusteiden ja pintojen laatu. Asuinalueita käsitelen erikseen seuraavassa alaluvussa.

Asuntokannan suurin ongelma osajien näkökulmasta on hinta-laatusuhde. Suurimmalla osalla haastatelluista osajista oli kokemusta ulkomailla asumisesta ennen Suomeen tuloa, joten heillä oli yleensä muitakin vertailukohtia kuin oma kotimaansa. Tämä huomioon ottaen on kiinnostavaa, että suuri osa osajista oli sitä mieltä, että asuminen pääkaupunkiseudulla on liian kallista. Osajat ihmettelivät sitä, että syrjäisessä Helsingissä asuminen on lähes yhtä kallista kuin suurissa maailmankaupungeissa. Samansuuntaisia huomioita kansainvälisten osajien mielipiteistä on tehty aikaisemminkin (Raunio 2002, 146). Myös kotimaisten osajien yleisin huolenaihe pääkaupunkiseudulla on ollut asumisen hinta (Raunio 2001, 111–112).

[...] oli vaikeaa löytää mukavaa asuntoa ja olin myös yllättynyt korkeista vuokrista, sillä ne ovat lähes yhtä korkeita kuin Lontoossa [...]

Itävaltalainen luovan alan työntekijä

Toinen keskustelua herättänyt aihe oli asumisen ahtaus. Helsingin asuntokannasta lähes 70 prosenttia on yksiöitä, kun muissa eurooppalaisissa pääkaupungeissa yksiöiden osuus on yleensä 20–40 prosenttia (Vaattovaara 2005, 15). Asuntojen ahtautta oli kommentoitu myös Raunion (2002, 145) tutkimuksessa.

En ollut koskaan asunut niin pienessä asunnossa kuin silloin kun muutin Suomeen [...]

Kanadalainen luovan alan työntekijä

Yksiöiden yleisyys oli monille osajille pulmallista, sillä he ovat tottuneet asuntoihin, joissa on erillinen makuuhuone. Relokaatiopalveluiden tarjoajien mukaan yksin asuvat osajat haluavat yleensä vähintään kaksion, sillä heillä käy myös majoitettavia vieraita ulkomailta. Kantakaupungin yksiöt ovat monesti myös hyvin pieniä, ja niistä saattaa puuttua esimerkiksi suihku.

Asumisen yleiseen ahtauteen liittyen jotkut ihmettelivät myös asuntokannan kerrostalovaltaisuutta. Uudetkaan kerrostaloalueet eivät herättäneet osajien kiinnostusta. Relokaatiopalveluiden välittäjien mukaan kyse saattaa olla uuteen

asuinalueeseen yhdistetystä juurettomuudesta ja historiattomuudesta. Lisäksi haastattelussa kritisoitiin uusien asuintalojen monotonista ulkoasua, joka on tullut esiin myös aikaisemmissa tutkimuksissa (Forsander ym. 2004, 188–189).

[Uusilla asuinalueilla] ei ole niin paljon luonnetta, ne ovat kaikki samannäköisiä ja pohjaratkaisut ovat samanlaisia, ja ne näyttävät Lego-palikoilta [...]

Japanilainen tietointensiivisen alan työntekijä

Varsinaista asuntorakentamisen laatua pidettiin kuitenkin hyvänä. Osaajat kehuivat muun muassa asuntojen eristystä ja suunnittelua. Vuokra-asunnoissa ongelmana saattaa kuitenkin olla pintojen ja kiinteiden kalusteiden huono kunto. Relokaatiopalveluiden tarjoajien mukaan ulkomailta tulevat osaajat ovat tottuneet siihen, että vuokra-asunto pintaremontoidaan ennen uuden asukkaan muuttamista. Suomessa taas asunnot vuokrataan siinä kunnossa kun ne ovat.

White ja Hurdley (2003, 689) asettavat osaajien asumisen tutkimukselle seuraavan kysymyksen: Mitkä ovat avainelementtejä, joita osaajat hakevat asumiselta? Pääkaupunkiseudun tapauksessa asumisen hinnan tulisi olla edullisempi ja asunnot pienimmillään kaksioita. Kerrostaloasuntojen lisäksi osaajat ovat kiinnostuneita muistakin talotyypeistä. Vuokramarkkinoilla tulisi kiinnittää enemmän huomiota asuntojen kuntoon.

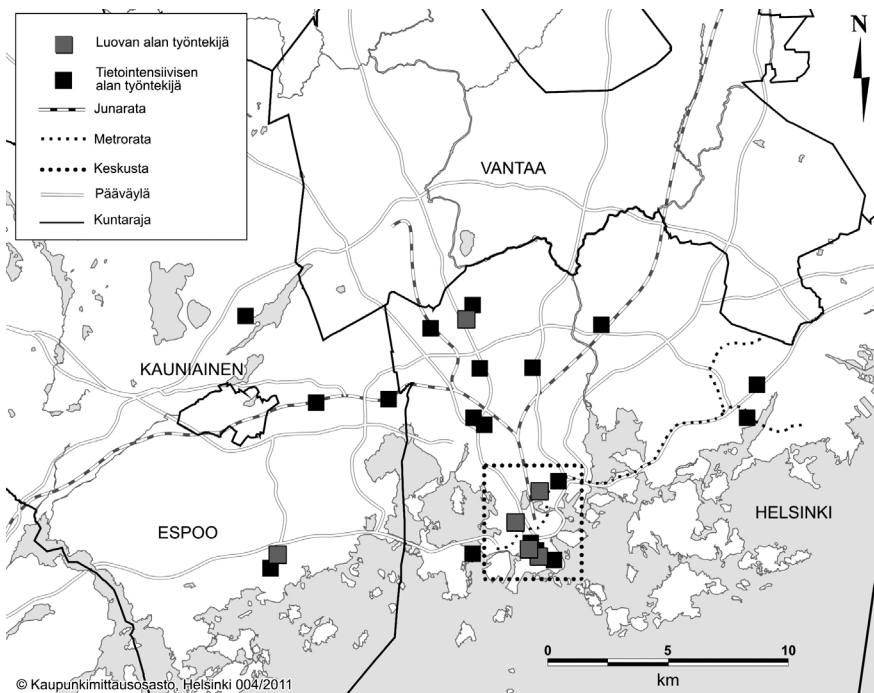
Asuinalueet

Eurooppalaisten tutkimusten mukaan osaajat ovat suosineet samoja asuinalueita kuin sosio-ekonomisesti vastaava kantaväestö (Glebe 1986; White 1998; White & Hurdley 2003). Koska tutkimukseni on luonteeltaan kvalitatiivinen, ei osaajien asuinaluevalinnoista voida tehdä yleistyksiä tulosten perusteella. Asuinaluevalintojen tarkastelu tuo kuitenkin tietoa haastateltujen osaajien sijoittumisesta kaupunkirakenteeseen ja auttaa ymmärtämään heidän asumistoiveitaan paremmin.

Kahdeksan haastateltavista asui Helsingin keskustassa ja 17 esikaupunkialueilla (kuva 1). Tässä tutkimuksessa olen rajannut Helsingin keskustan käsittämään Helsingin kiviorttelit, jolloin esimerkiksi Lauttasaari jää keskustan ulkopuolelle. Tietointensiivisten alojen työntekijöistä suurin osa asui esikaupunkialueilla, kun taas kuudesta luovasta työntekijästä neljä asui keskustassa.

Työpaikkojen sijainti ei yleisesti vaikuttanut osaajien asuinaluevalintaan sillä tavalla, että asunto olisi hankittu mahdollisimman läheltä työpaikkaa. Esikaupunkialueilla työskentelevien työpaikat sijaitsivat useimmiten pääväylien varsilla, ja niihin oli hyvät liikenneyhteydet. Kahdeksan osaajaa oli valinnut keskustan asuinpaikakseen, vaikka heistä vain kolmen työpaikka sijaitsi keskustassa.

Relokaatiopalveluiden asiantuntijan mukaan osaajien etukäteistiedot kaupunkiseudusta vaihtelevat. Joillakin on hyvin tarkka käsitys siitä, mihin osaan kaupunkia

KUVA 1. Haastateltujen kansainvälisten osaajien asuinpaikat pääkaupunkiseudulla. Lisäksi yksi osaaja asui Siuntiossa.

haluavat asettua. Tiedot asuinalueista hankitaan internetistä tai kollegoilta, joilla on kokemusta pääkaupunkiseudusta. On myös osaajia, joilla ei ole minkäänlaista ennakkokäsitystä asuinalueista. Yleisesti kuitenkin moni kansainvälisistä osaajista haluaa aluksi asua keskustassa: he haluavat varmistaa työmatkansa sujuvuuden, sillä heillä ei yleensä ole autoa. Keskustan korkea hintataso ja ajoittain epätydyttävä asumisen taso kuitenkin johtavat siihen, että asunnon etsintää laajennetaan esikaupunkialueille. Myös toimiva julkinen liikenne mahdollistaa asumisen kauempana työpaikasta.

[...] jos asiakas ei ole ennen käynyt täällä, niin he yleensä haluavat asua keskustassa, sillä he eivät halua käyttää työmatkoihin pitkää aikaa. Jos me ehdotamme Espoota, niin asiakkaat eivät halua sinne, sillä se on heidän mielestään liian kaukana. Mutta kun kerromme, että sieltä pääsee vartissa Länsiväylää pitkin keskustaan [...] Moni, joka on halunnut keskustaan ihan kävelymatkan päähän, onkin sitten loppujen lopuksi muuttanut esimerkiksi Tapiolaan tai Haukilahteen, ja on tyytyväinen.

Vuokraturvän relokaatiotiimin johtaja

Relokaatioammattilaisten mukaan asiakkaille pyritään tarjoamaan asuntoja eri puolilta pääkaupunkiseutua. On kuitenkin huomattu, että tietyt alueet miellyttävät osajia todennäköisemmin kuin toiset. Sinkut ja lapsettomat parit viihtyvät keskustan kaupunginosissa, lapsiperheet taas useasti Espoon esikaupunkialueilla.

Haastateltujen osajien sijoittuminen pääkaupunkiseudulla oli esikaupunkipainotteista. Syitä esikaupunkialueiden valintaan olivat asuntojen edullisempi hinta ja suurempi koko, hyvät liikenneyhteydet ja kaupunkiluonto. Lapsiperheille tärkeää oli myös asuinalueiden turvallisuus ja (kansainvälisten) koulujen läheisyys. Kaikki osajat, joilla oli lapsia, asuivat esikaupunkialueilla. Myös yli puolet pariskunnista ja sinkuista asui esikaupunkialueilla.

[...] kunhan [asuinalueelta] on hyvät liikenneyhteydet, se riittää minulle. Keskusta on liian kallis, mutta jo muutaman kilometrin päässä on jo edullisempaa.

Irlantilainen tietointensiivisen alan työntekijä

Keskustassa asujille tärkeätä oli keskeinen sijainti sekä asuminen kaupungin sykkeessä. Keskusta-asujien joukko muistuttikin eniten Floridan (2004) kuvaamaa luovaa luokkaa, joka nauttii kaupungin vapaa-ajanviettomahdollisuuksia ja kulttuuripalveluista.

Koska Suomessa tapahtuu niin vähän Lontooseen verrattuna, haluan olla lähellä niitä tapahtumapaikkoja. Vaikka emme menisikään ulos joka ilta, on tärkeää, että on mahdollisuus astua ulos ovesta ja olla kymmenen minuutin päästä keskustassa...

Brittiläinen luovan alan työntekijä

Kansainväliset osajat näyttävät suosivan samoja asuinalueita kuin kotimainen koulutettu väestö (OECD 2003, 77–78). Heidän asuinalueensa painottuvat Helsingin läntiseen puoliskoon sekä Espoon itäiseen puoliskoon. Vain kolme osajaa asui Itä- tai Koillis-Helsingissä, jonne suuri osa maahanmuuttajaväestöstä on keskittynyt (Vilkama 2010, 189). Yksi asiaan vaikuttava tekijä on se, että osajat etsivät asuntonsa pääosin yksityisiltä vuokramarkkinoilta, kun taas muista, sosioekonomisesti matalam-pitasoisista maahanmuuttajaryhmistä suuri osa asuu arava- ja korkotukiasun-noissa. Glebe (1986) on päätenyt samaan tulokseen tutkiessaan Düsseldorfia, jossa japanilaiset maahanmuuttajat (koulutettu, keskiluokkainen ryhmä) ja turkkilaiset (vierastyöläiset) jakautuivat eri puolille kaupunkia sen vuoksi, että he hankkivat asuntonsa eri tavoin.

On kiinnostavaa huomata, että kansainvälisten osajien kohdalla ilmiö tietointensiivisten alojen työntekijöiden keskustapakoisuudesta ja luovien alojen työntekijöiden keskustahakuisuudesta näyttää toistuvan (Ilmonen ym. 2000; Mustonen 2010). Haastateltavien määrä on pieni, mutta aineiston perusteella luovien alojen ammat-

tilaiset arvostavat urbaania kivikaupunkia toisella tavalla kuin tietotyöläiset. He olivat myös valmiita panostamaan rahallisesti asumiseen, vaikka tienasivat (joissakin tapauksissa huomattavastikin) vähemmän kuin tietointensiivisillä aloilla työskentelevät. On kuitenkin huomattava, että haastatelluista luovan alan työntekijöistä yksikään ei asunut kotitaloudessa, jossa olisi ollut lapsia.

Me pidämme ihmisten moninaisuudesta [asuinalueellamme]. [...] Ja alue muuttuu koko ajan mukavammaksi, uusia pieniä kauppoja ja ravintoloita avautuu, pidän siitä.

Kolumbialainen luovan alan työntekijä

Osaajat olivat melko tyytyväisiä asuinalueisiinsa. Esikaupunkialueilla asuvat kiittelivät etenkin ulkoilumahdollisuuksia, mutta moittivat vähäisiä palveluita. Lapsiperheet kävivät ostoksilla sekä keskustassa että kauppakeskuksissa esikaupunkialueilla. Tyytymättömämpiä esikaupunkialueilla asumiseen vaikuttivat olevan ne vastaajat, jotka olivat päätyneet sinne asumaan taloudellisten syiden tai sattuman vuoksi. Keskustassa asuvat osaajat olivat tyytyväisiä asuinpaikkaansa ja viettivät vapaa-aikaansa keskustan palveluita hyödyntäen.

Sosiaalisten kontaktien puute vaivasi sekä keskustassa että esikaupunkialueilla asuvia osaajia. Häiriötekijänä mainittiin myös alkoholistit, jotka herättivät joissakin haastateltavissa turvattomuuden tunteita. Myös aikaisemmassa tutkimuksessa kansainväliset osaajat ovat kiinnittäneet huomiota suomalaisen alkoholikulttuurin ongelmiin (Raunio 2002, 144).

Osaajien esikaupunkialueilla asumisen yleisyys poikkeaa esimerkiksi Scottin (2006) tutkimuksesta, jossa hän osoitti englantilaisten osaajien suosivan Pariisin keskustaa asuinalueena. Scottin tutkimuksen mukaan englantilaiset viettivät usein aikaa baareissa ja klubeilla. Pääkaupunkiseudulla asuvista osaajista moni tuntui valitsevan yöelämän sijaan ulkoilemisen esikaupunkialueiden virkistysalueilla. Esikaupunkialueilla asuvat osaajat eivät vapaa-ajanviettopojensa puolesta vaikuttaneet kovin samanlaiselta kuin Floridan (2004) kuvaama luova luokka.

Keskustelua

Tämän artikkelin tarkoituksena on ollut avata pääkaupunkiseudulla asuvien kansainvälisten osaajien asumiseen liittyviä kokemuksia. Näin se on tuottanut uutta tietoa kansainvälisten osaajien asumistyytyväisyydestä ja -toiveista sekä suomalaisessa asumisen tutkimuksessa kaivattua tietoa maahanmuuttajien asumistarpeista (Junnto 2010, 289).

Suurin osa kansainvälisistä osaajista asui yksityisten henkilöiden vuokraamissa asunnoissa. Osaajien mielestä ongelmallisimmat piirteet pääkaupunkiseudun asumisessa ovat hinta-laatusuhde, asumisen ahtaus ja yksipuolinen asuntokanta.

Asumisen taso on siis osaajille ongelma, kuten Raunio (2002, 145) epäili. Asunnon etsiminen on myös osaajille haastavaa, sillä yksityisistä vuokra-asunnoista on pääkaupunkiseudulla kova kysyntä, ja asuntoilmoitukset ovat yleensä suomeksi.

Tämän tutkimuksen perusteella näyttää siltä, että pääkaupunkiseudulle muutaneet osaajat valikoivat asuinpaikkansa samalla tavalla kuin eurooppalaisissa kaupungeissa on aikaisemmin havaittu (Glebe 1986; White 1998; Aalbers & Deurloo 2003). Osaajat, joilla on korkea sosioekonominen status, päätyvät asumaan eri alueille kuin maa-hanmuuttajaryhmät, joilla on matalampi sosioekonominen status (Kauppinen 2002; Vilkkama 2010). Haastattelujen mukaan esikaupunkialueilla asuville osaajille tärkeimmät tekijät asuinalueen valinnassa olivat keskustaa halvemmat hinnat ja asuntojen suurempi koko, hyvät liikenneyhteydet ja kaupunkiluonto. Keskustassa puolestaan haluttiin asua keskeisellä sijainnilla ja nauttia keskustan tarjoamista kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluista. Lapsiperheillä asuinalueen valintaan vaikutti (kansainvälisten) koulujen sijainti, kuten Whiten ja Hurdleyn (2003) tutkimuksessa.

Osaajista suurin osa asui alueilla, jotka ovat myös kotimaisen koulutetun väestön suosiossa. Lisäksi näyttää siltä, että osaajat jakaantuivat esikaupunkialueille ja kaupungin keskustaan samaan tapaan kuin kotimaiset tietointensiivisten alojen ja luovien alojen työntekijät (Ilmonen ym. 2000; Mustonen 2010). Jatkotutkimuksessa olisikin kiinnostavaa kiinnittää huomiota tarkemmin asuinalueiden valintaprosessiin: onko myös asuinalueiden imagoilla vaikutusta osaajien valintoihin? Osaajien tiedot eri asuinalueista ovat kaupunkiseudulle saavuttaessa rajalliset. Kuinka heille rakentuu mielikuva kaupunkiseudusta, ja keneltä he saavat tietoa ja mielipiteitä asuinalueista?

Kiinnostavaa on myös huomata, että kansainvälisten osaajien huolenaiheet ovat samantyyppisiä kuin suomalaisten osaajien. Kysyttäessä suomalaisten osaajien tyytyväisyyttä elämänlaatuun pääkaupunkiseudulla lähes neljänneksen mielestä elämänlaatu oli huonontunut viiden vuoden aikana. Yleisin syy tähän oli asumisen kalleus ja ahtaus (Kepsu ym. 2010: 51). Asuntomarkkinoiden toimivuudessa ja asumisen laadussa on myös kansainvälisten osaajien näkökulmasta parantamisen varaa. Asuinalueisiin sen sijaan oltiin pääosin melko tyytyväisiä. Näiden tutkimusten nojalla on tärkeää kiinnittää huomiota sekä kotimaisten että kansainvälisten osaajien asumistilanteeseen, jos pääkaupunkiseudun kilpailukykyä halutaan ylläpitää.

Pääkaupunkiseudun asumistilanteesta ja sen vaikutuksesta seudun kilpailukykyyn on käyty keskustelua asumisen asiantuntijoiden kanssa (Vaattovaara ym. 2010: 46–53). Asiantuntijat korostivat asumistilanteen negatiivista vaikutusta seudun veto-voimaan ja kilpailukykyyn, mutta selviä ratkaisuja ongelmaan ei näytä olevan. Pääkaupunkiseudun asuntopolitiikka on keskittynyt asuntojen määrään ja rakentamistekniikkaan, mutta sosiaaliset ja laadulliset tekijät eivät ole olleet huomion keskipisteessä. Asumisen hintaa tuskin pystytään tulevaisuudessa laskemaan, sillä pääkaupunkiseudulla kysyntä ylittää tarjonnan. Asiantuntijoiden mukaan pääkau-

punkiseudulla kannattaisikin keskittyä asumisvaihtoehtojen monipuolistamiseen, sillä tämä palvelisi sekä kotimaisten että kansainvälisten osaajien tarpeita.

Osa kansainvälisten osaajien haasteista on myös samoja kuin muilla maahanmuuttajilla: mistä saada tietoa asuntojen hankkimisesta ja miten sopeutua elämään suomalaisilla asuinalueilla. Erityiseksi osaajien tilanteen tekee heidän riippuvuutensa yksityisistä vuokramarkkinoista sekä usein määräaikainen asumisaika Suomessa. Haastattelujen pohjalta osaajien asumistilannetta voisi helpottaa se, että työnantajat tarjoaisivat relokaatiopalveluita osaajille useammin. Kemikaalivirastoa koskevassa tutkimuksessa (Jasinskaja-Lahti & Laine 2009) todettiin, että osaajat arvostivat heille tarjottua apua asunnon etsinnässä.

Osaajaryhmän erilaistuesssa (Conradson & Latham 2005; Scott 2006) kaikki osaajat eivät hanki työpaikkaa etukäteen vaan muuttavat ensin tiettyyn kaupunkiin ja etsivät töitä vasta sitten. Tällaisessa tapauksessa eivät työnantajan kustantamat relokaatiopalvelut tule kysymykseen, mutta sen sijaan osaajien asunnonetsintää helpottaisi asunnon hankintaan liittyvän tiedon saaminen keskitetysti. Helsingin kaupungin ylläpitämä maahanmuuttajille suunnattu Infopankki.fi-sivusto tarjoaa muun muassa asumiseen liittyvää opastusta, mutta kukaan haastateltavista ei maininnut käyttäneensä sivustoa.

Tässä tutkimuksessa käsiteltiin ihmisryhmää, jota voidaan Floridan mukaan kutsua ”luovaksi luokaksi”. Pääkaupunkiseudulta tavoitetut kansainväliset osaajat olivat kuitenkin osin hieman erilaisia kuin Floridan määrittämä amerikkalainen luova luokka. Osaajista suuri osa vietti vapaa-aikaansa esikaupunkialueilla kotona tai ulkoillen, eikä ollut erityisen kiinnostunut kaupungin kulttuurielämästä tai muista vapaa-ajanviettomahdollisuuksista. Keskustassa asunut pienempi joukko sen sijaan muistutti elämäntyylyltään Floridan luovaa luokkaa.

Haastateltujen kansainvälisten osaajien kulttuuritausta, perhetilanne ja muut ominaisuudet vaihtelivat suuresti. On mielenkiintoista huomata, miten yhden-suuntaisia kokemuksia osaajilla oli asumisesta pääkaupunkiseudulla joukon heterogeenisyydestä huolimatta. Pääkaupunkiseudun asuntotilanteessa on tämän tutkimuksen mukaan ongelmia – hinta-laatusuhde, asumisen ahtaus, asuntokannan yksipuolisuus – jotka näyttäytyvät samantyyppisinä kansainvälisille osaajille.

[Pääkaupunkiseutu] on lähes upea paikka elää, mutta on joitakin asioita, jotka täytyy hoitaa, jotta ihmiset olisivat onnellisia täällä.

Kanadalainen luovan alan työntekijä

KIRJALLISUUS

Aalbers, Manuel B. & Deurloo, Rinus (2003). Concentrated and condemned? Residential patterns of immigrants from industrial and non-industrial countries in Amsterdam. *Housing, Theory and Society* 20: 4, 197–208.

- ACRE (2010). Accommodating Creative Knowledge – Competitiveness of European Metropolitan Regions within the Enlarged Union. [viitattu 20.6.2011] <<http://acre.socsci.uva.nl/>>
- Beaverstock, Jonathan V. & Smith, Joanne** (1996). Lending jobs to global cities: skilled international labour migration, investment banking and the City of London. *Urban Studies* 33: 8, 1377–1394.
- Castells, Manuel** (1996). *The rise of the network society*. Blackwell, Cambridge, Massachusetts.
- Conradson, David & Latham, Alan** (2005). Transnational urbanism: attending to everyday practices and mobilities. *Journal of Ethnic and Migration Studies* 31: 2, 227–233.
- Dhalmann, Hanna** (2010). Yhteisöllisyyttä ilman alueellista keskittymistä – venäläisten maahanmuuttajien toiveet naapuruston etnisestä koostumuksesta. *Terra* 122: 3, 125–135.
- Dhalmann, Hanna & Vilkkama, Katja** (2009). Housing policy and the ethnic mix in Helsinki, Finland: perceptions of city officials and Somali immigrants. *Journal of Housing and the Built Environment* 24: 4, 423–439.
- Eskelä, Elina** (2009). Housing the skilled migrants in the Helsinki Metropolitan Area: International attractiveness of housing, neighbourhoods and the city region. *Aluetieteen pro gradu -tutkielma*. Helsingin yliopiston maantieteen laitos.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha** (1998). Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino, Tampere.
- Florida, Richard** (2004). *The rise of the creative class. And how it's transforming work, leisure, community and everyday life*. Basic Books, New York.
- Forsander, Annika & Raunio, Mika & Salmenhaara, Perttu & Helander, Mika** (2004). Sykettä ja suvaitsevaisuutta. Globaalin osaamisen kansalliset rajat. *Sitra* 262. Edita, Helsinki.
- GaWC** (2009). *The World According to GaWC*. [viitattu 9.6.2011] <<http://www.lboro.ac.uk/gawc/gawcworlds.html>>
- Glebe, Günther** (1986). Segregation and intra-urban mobility of a high-status ethnic group: the case of the Japanese in Düsseldorf. *Ethnic and Racial Studies* 9: 4, 461–483.
- Haggett, Peter** (2001). *Geography. A global synthesis*. Prentice Hall, Harlow.
- Hamnett, Chris** (1994). Social polarisation in global cities: theory and evidence. *Urban Studies* 31: 3, 401–425.
- Hewidy, Hossam** (2009). The big issue. The religious dimensions in Muslims' housing within the Helsinki Metropolitan Area: challenges and opportunities. *Diplomityö, Teknillinen korkeakoulu*.
- Ilmonen, Mervi & Hirvonen, Jukka & Knuuti, Liisa & Korhonen, Heli & Lankinen, Markku** (2000). Rauhaa ja karnevaaleja. Tieto- ja taitoammattilaisten asumistavoitteet Helsingin seudulla. Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen julkaisuja B 78. Teknillinen korkeakoulu, Espoo.
- Iredale, Robyn** (2001). The migration of professionals: theories and typologies. *International Migration* 39: 5, 7–26.
- Juntto, Anneli** (2005). Maahanmuuttajien asuminen – integroitumista vai segregoitumista? Teoksessa Paananen, Seppo (toim.): *Maahanmuuttajien elämää Suomessa*, 43–58. Tilastokeskus, Helsinki.
- Juntto, Anneli** (toim.) (2010). *Asumisen unelmat ja arki. Suomalainen asuminen muutoksessa*. Gaudeamus Helsinki University Press, Helsinki.
- Kauppinen, Timo M.** (2002). The beginning of immigrant settlement in the Helsinki metropolitan area and the role of social housing. *Journal of Housing and the Built Environment* 17: 2, 173–197.
- Kepsu, Kaisa & Vaattovaara, Mari & Bernelius, Venla & Eskelä, Elina** (2009). Helsinki: An attractive metropolitan region for creative knowledge workers? The view of transnational migrants. ACRE report 7.5. AMIDSt, University of Amsterdam.
- Kepsu, Kaisa & Vaattovaara, Mari & Bernelius, Venla & Itälähti, Mikko** (2010). Vetävä Helsinki. Luovien ja tietointensiivisten alojen osajien näkemyksiä seudusta – kotimainen ja kansainvälinen näkökulma. Tutkimuksia 2010:4. Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Jasinskaja-Lahti, Inga & Laine, Markus** (toim.) (2009). *Founding the European Chemicals Agency: The perspectives of the employees and the authorities of the City of Helsinki*. Tutkimuksia 2009:7. Helsingin kaupungin tietokeskus.
- McCann, Philip & Acs, Zoltan J.** (2011). Globalization: Countries, cities and multinationals. *Regional Studies* 45: 1, 17–32.
- Menestyvä metropoli. Metropolialueen kilpailukykystrategia (2009). Culminatium, Espoo.

- Merimaa, Maija & Kiviniemi, Taina** (2010). Helsingin seudun kiinalaiset ja intialaiset osaajat. Muistioita 2010: 3. Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Musterd, Sako & Bontje, Marco & Chapain, Caroline & Kovács, Zoltán & Murie, Alan** (2007). Accommodating creative knowledge. A literature review from a European perspective. ACRE report 1. AMIDSt, University of Amsterdam.
- Mustonen, Pekka** (2010). Structural views over 'creative' Helsinki. Tutkimuskatsauksia 2010:1. Helsingin kaupungin tietokeskus.
- OECD Territorial Reviews: Helsinki, Finland (2003). OECD Publications, Paris.
- Pääkaupunkiseudun koheesio- ja kilpailukykyohjelma (PKS-KOKO) vuosille 2010–2013 (2010). Muistioita 2010: 1. Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Raunio, Mika** (2001). Osaajat valintojen kentällä. Helsingin, Tampereen, Turun, Jyväskylän, Porin ja Seinäjoen seutujen vetovoimaisuus virtaavassa maailmassa. SENTE-julkaisuja 11/2001. Tampereen yliopisto.
- Raunio, Mika** (2002). Suomi globaalitalouden osaajien valintojen kentällä. Ulkomaalaisten huippuosaajien mielikuvat ja todellisuudet suomalaisessa työ- ja kaupunkiympäristössä. Sente-julkaisu 15/2002. Tampereen yliopisto.
- Robinson, Vaughan & Carey, Malcolm** (2000). Peopling skilled international migration: Indian doctors in the UK. *International Migration*, 38: 89–108.
- Sassen, Saskia** (2001). *The Global City*. New York, London, Tokyo. Princeton University Press, New Jersey.
- Scott, Sam** (2006). The social morphology of skilled migration: the case of the British middle class in Paris. *Journal of Ethnic and Migration Studies* 32: 7, 1105–1129.
- Strategiaohjelma 2009–2012 (2009). Helsingin kaupunki.
- Vaattovaara, Mari** (2005). Onko asumisen muutoksessa? Teoksessa Knuuti, Liisa (toim.): *Asumisen monet kasvot*, 13–24. Yhdyskuntasuunnittelun tutkimus- ja koulutuskeskuksen julkaisu C60. Teknillinen korkeakoulu, Espoo.
- Vaattovaara, Mari & Bernelius, Venla & Kepsu, Kaisa & Eskelä, Elina** (2010). Creative knowledge and local policies in Helsinki. How to enhance the city's competitiveness. ACRE report 10.5. AISSR, University of Amsterdam.
- Vilkama, Katja** (2010). Kaupungin laidalla. Kantaväestön ja maahanmuuttajataustaisten alueellinen eriytyminen Helsingissä. *Terra* 122: 4, 183–200.
- Virtanen, Hanna** (2008). Somali- ja venäläistaustaisten asumistoiveet ja -valinnat pääkaupunkiseudulla. *Yhteiskuntapolitiikka* 73: 6, 640–651.
- White, Paul** (1998). The settlement patterns of developed world migrants in London. *Urban Studies* 35:10, 1725–1744.
- White, Paul & Hurdley, Louise** (2003). International migration and the housing market: Japanese corporate movers in London. *Urban Studies* 40:4, 687–706.